

20. 9. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K bezdůvodnému obohacení při zrušení smlouvy o dílo nehmotné povahy z důvodu vadného plnění. Co a v jakém rozsahu se vrací?

Předmětem tohoto článku je nalezení odpovědi na otázku, co má objednatel díla s nehmotným výsledkem (výsledkem činnosti, který je předmětem práva průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví) vrátit zhotoviteli díla, je-li smlouva na toto dílo objednatelem zrušena (odstoupením od ní), a to navíc za situace, když je již předané dílo vadné (což je právě i důvodem uvedeného odstoupení). Tedy, má-li například objednatel zhotoviteli vracet hmotný nosič obsahující zdrojový kód počítačového programu či vypracovanou projektovou dokumentaci, nebo zda mu má uhradit peněžitou náhradu ve výši sjednané úplaty (ceny díla), a jak v tomto směru zohlednit zmíněnou vadnost či neúplnost plnění zhotovitele.

Smlouvy o dílo jsou v praxi velmi často užívaným smluvním typem včetně případů, kdy je předmětem těchto smluv zhotovení díla nehmotné povahy - nehmotného statku (kupříkladu právě počítačového programu, projektové dokumentace atd.). O nic méně je v praxi současně časté, že z těchto smluv následně vznikají spory včetně sporů soudních. Jejich důvody mohou být rozličné. Bez větší nadsázky se dá říci, že za „královskou“ kategorii těchto sporů pak lze považovat spory, které vznikají v návaznosti na jednostranné zrušení uvedených smluv. A to pro jejich právní komplikovanost, když zákon v tomto směru nabízí jen obecně formulovaná řešení, jež musí precizována až samotnou praxí, zejména pak tou soudní rozhodovací. Zrušením smlouvy (a pro účely tohoto článku budeme uvažovat o zrušení cestou odstoupení od ní) pak odpadá právní důvod plnění, jež bylo na základě smlouvy do té doby poskytnuto (jednoduše vyjádřeno, zaplacená cena díla na straně jedné a činnost zhotovitele, respektive její výsledek, na straně druhé). Toto plnění je pak nutné mezi stranami vypořádat, nestanoví-li smlouva či zákon (popř. jiný právní předpis) něco jiného, což pravidlem nebývá. K tomuto vypořádání pak dochází v režimu bezdůvodného obohacení, když odpadnutím právního důvodu plnění se toto plnění stává právě bezdůvodným obohacením.

RYTIKOV & UTĚŠENÝ LEGAL
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Dojde-li k uvedené, shora popsané, situaci, je nutné vyřešit otázku, co má objednatel zhotoviteli v režimu bezdůvodného obohacení vlastně vracet (pozn. již samotný fakt, že jde o zrušení smlouvy pouze jednou ze stran smlouvy, navozuje potencionální spor, a s tím i, pravidelně, odlišný názor obou smluvních stran na jeho předmět). Stranou ponechávám to, co by měl vracet objednateli zhotovitel, když odpověď je v tomto směru vcelku jednoznačná, tj. již zaplacenou cenu díla. Vrátím-li se k prvně nadnesenému, je k řešení otázka, zda má vracet, co in natura od zhotovitele již obdržel (např. flash disk, na kterém je obsažena projektová dokumentace nebo zdrojový kód počítačového programu atd.), nebo zda má zhotoviteli zaplatit za výkon, který nad zhotovením předmětného díla provedl (v obvyklé nebo smluvené ceně), či něco jiného. A pokud ano, jak k výsledné částce (výši bezdůvodného

obohacení) dospět.

Nutno uvést, že soudní judikatury a odborné literatury k tomuto speciálnímu tématu existuje pomálu. Z dostupných soudních rozhodnutí, jež se zabývaly aplikací starého občanského zákoníku (zákona č. [40/1964](#) Sb. – dále jen „starý občanský zákoník“) na tuto problematiku, jsem našel jen jedno, resp. dvě (rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 487/2001 ze dne 23.3.2004 nebo rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 1 Cmo 382/2011). V dohledané odborné literatuře pak nic. O to více bylo příjemné zjištění, že Nejvyšší soud ČR vydal minulý rok rozhodnutí (rozsudek sp. zn. 28 Cdo 1060/2017 ze dne 23.10.2018), které se tomuto tématu věnuje, a to s velmi pečlivě formulovanými právními názory, jež zčásti i odpovídají na otázky, které předchází judikatura (byť se upínající ke starému občanskému zákoníku) neřešila (byť se tak zjevně dělo díky specifické skutkové situaci zde řešené). Zde pak konkrétně mluvím o tom, co by mělo být na straně objednatele předmětem vydání. Nikoli již o tom, zda, a pokud ano, do jaké míry, má být při tomto vydání (v režimu bezdůvodného obohacení) zohledněno, že předaný výsledek činnosti zhotovitele vykazuje znaky vadného (či neúplného) plnění. V tomto směru pak již existuje vcelku konstantní soudní judikatura (byť ne výslovně se upínající ke smlouvám o dílo nehmotné povahy), a stejně tak odborná literatura je v tomto zajedno. K tomu se vrátím ještě níže.

O co v dané věci šlo?

Ve věci specifikované posledně zmíněným rozsudkem Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 28 Cdo 1060/2017 pak byl konkrétně řešen případ smlouvy o dílo, jejímž předmětem bylo zpracování projektové dokumentace rekonstrukce budovy. Od ní po předání této dokumentace objednateli tento odstoupil, a to pro podstatné porušení smlouvy (spočívající v nedodržení maximálního limitu investičních nákladů projektované rekonstrukce stavby). Závazek ze smlouvy o dílo tak byl od počátku zrušen (§ 2002, § 2004 občanský zákoník) a účastníci smlouvy byli povinni vypořádat bezdůvodné obohacení vzniklé zrušením závazku (§ 2991, § 2993 a § 2999 odst. 1 občanský zákoník). Zatímco zhotovitel pro objednatele sjednané dílo provedl, tedy vypracoval a předal požadovanou projektovou dokumentaci rekonstrukce stavby, objednatel mu za odvedené práce nic nezaplatil.

Rozhodnutí soudů nižších instancí

Soud prvního stupně pak jako nepodstatné i nedůvodné (z hlediska povinnosti poskytnout náhradu z titulu bezdůvodného obohacení) odmítl tvrzení objednatele, že zpracovaná projektová dokumentace je vadná a nepoužitelná, zejména pro nedodržení investičních parametrů projektované stavby, uzavíraje, že nároky z vadného plnění nejsou předmětem řízení, v němž jde o vypořádání nároků ze zrušené smlouvy. Co se týče výše bezdůvodného obohacení, vyšel soud prvního stupně ve smyslu ustanovení § 2999 odst. 2 občanského zákoníku ze smluvně sjednané úplaty, tj. z ceny díla. Jí odpovídající částku pak i zhotoviteli k jeho žalobě přiznal. Odvolací soud pak rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a žalobě zhotovitele na zaplacení této úplaty vůči objednateli tedy vyhověl.

Rozhodnutí dovolacího soudu

Nejvyšší soud ČR k dovolání objednatele právní závěry soudů nižších stupňů však revidoval a rozsudky těchto soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolací soud nejprve uvedl, že není zpochybňován závěr odvolacího soudu o uzavření smlouvy o dílo (§ 2586 občanského zákoníku), kdy šlo o dílo nehmotné povahy (výsledkem činnosti zhotovitele mělo být zpracování projektové dokumentace podle smlouvou stanovených parametrů), přičemž od uzavřené smlouvy objednatel účinně odstoupil pro podstatné porušení smlouvy (ve vztahu k dohodnutým vlastnostem díla), čímž došlo ke zrušení závazku od jeho počátku (§ 2004 občanského zákoníku) a účastníci jsou povinni vypořádat bezdůvodné obohacení vzniklé zrušením tohoto závazku (§ 2993 občanského zákoníku), není-li v tomto případě zákonem stanoven jiný, zvláštní způsob vypořádání

zaniklého smluvního vztahu účastníků. Následně dovolací soud rekapituloval § 2991 a § 2999 občanského zákoníku a uvedl, že v poměrech posuzované věci nelze přisvědčit objednateli, že předmět bezdůvodného obohacení bezesbytku vydal in natura tím, že zhotoviteli vrátil hmotné nosiče obsahující vypracovanou projektovou dokumentaci (coby zachycený výsledek činnosti zhotovitele) a že již proto zhotoviteli právo na náhradu v penězích nepřisluší. K tomu poznamenal, že právo na peněžitou náhradu má ve smyslu § 2999 občanského zákoníku ochuzený v případě, že není dobře možné vydat předmět bezdůvodného obohacení, přičemž současně poukázal na to, že významově není posledně uvedené zákonné ustanovení odlišné od § 458 odst. 1 starého občanského zákoníku, z důvodu čehož lze na danou problematiku aplikovat i dosavadní rozhodovací praxi vztahující se k tomuto ustanovení. Následně dovolací soud uvedl, že **„Projektová dokumentace je dílem s nehmotným výsledkem ve smyslu § 2631 o. z., které je trvale zachyceno na hmotném nosiči [srov. Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1137 – 1138]. Bezdůvodné obohacení, kterého se žalované dostalo poskytnutím projektové dokumentace, proto nelze omezovat na listiny, jež jsou právě toliko hmotným nosičem díla vypracovaného žalobcem, nikoliv dílem samotným; bezdůvodné obohacení totiž v takovém případě spočívá v hodnotě projektu vypracovaného pro žalovanou, který je výsledkem výkonů žalobce a navazujících výsledků duševní práce (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 694/2005). Uvedený závěr je nezávislý na závěru o výši bezdůvodného obohacení, která s ohledem na vady díla nemusí odpovídat jeho obecné ceně stanovené znalcem, jak bude rozvedeno níže.“**

Následně se Nejvyšší soud ČR vyjádřil k rozsahu obohacení, a to v případech vadnosti plnění. V tomto směru nejdříve uvedl, že je v tomto zapotřebí vycházet z § 2991 odst. 1 občanského zákoníku (jež je obsahově totožné s § 451 odst. 1 starého občanského zákoníku) a z jím označené ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, která chápe závazek z bezdůvodného obohacení jako povinnost toho, kdo se obohatil, vydat to, oč se obohatil, přičemž v případech, kdy nelze předmět bezdůvodného obohacení dobře vydat, musí se výše náhrady odvozovat od prospěchu, jenž byl získán, a obohacený je povinen vydat vše (nikoliv však více), co sám získal. Rozhodující tedy není, jakou hodnotu pozbyl ochuzený, ale o kolik se zvýšil majetek obohaceného. Navazujíc na tato zákonná a judikatorní východiska pak dovolací soud uvedl, že **„Hodnota bezdůvodného obohacení získaného převzetím projektové dokumentace bez zákonem aprobovaného důvodu, není dána hodnotou prostředků vynaložených na tvorbu projektu, nýbrž hodnotou projektu takto vytvořeného (hodnotou díla); k tomu přiměřeně srov. i dovolatelkou odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2004, sp. zn. 29 Odo 487/2001. Také při ocenění prospěchu, kterého se objednateli dostalo v případě odstoupení od smlouvy o dílo, není majetkovým vyjádřením tohoto prospěchu peněžitá částka, která odpovídá nákladům na zhotovení díla, nýbrž peněžitá náhrada odpovídající skutečnému majetkovému prospěchu objednatele díla (kdy je tak třeba zkoumat i využitelnost provedeného díla objednatelem). Při stanovení výše této peněžité náhrady soud musí přiměřeně přihlídnout i k případné vadnosti, či neúplnosti poskytnutého plnění, pokud má za následek snížení skutečného majetkového prospěchu objednatele díla...Dílo má přitom vadu, neodpovídá-li smlouvě (srov. § 2615 odst. 1 o. z., ale i § 560 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, a § 499 obč. zák.). Pro závěr o tom, zda je dílo vadné je tedy třeba přihlížet ke smlouvě, ač od ní bylo později odstoupeno a na samotné plnění se pohlíží jako na bezdůvodné obohacení. Ostatně, bylo by absurdní, aby k vadám, pro které došlo k odstoupení od smlouvy, nebylo možno přihlížet při stanovení rozsahu bezdůvodného obohacení.“**

Své právní hodnocení věci pak dovolací soud uzavřel konstatováním, že **„...právní posouzení věci odvolacím soudem správné není, jestliže jím odvolací soud aproboval ty závěry soudu prvního stupně, že se žalobci (zhotoviteli) za jím zhotovené dílo na základě smlouvy, od níž žalovaná (objednatelka) odstoupila právě pro vady díla, jimiž byla smlouva porušena podstatným způsobem,**

má dostat peněžité náhrady odpovídající výši sjednané úplaty (zde jinak v souladu s ustanovením § 2999 odst. 2 části věty před středníkem o. z.), aniž by ovšem soud zohlednil případnou vadnost či neúplnost poskytnutého plnění (pokud má za následek snížení skutečného majetkového prospěchu objednatele díla) a aniž by vzal v potaz reálnou využitelnost výsledku žalobcovy činnosti žalovanou.

Shrnutí rozhodnutí

Dovolací soud svým rozhodnutím tedy nejdříve odpověděl na dosud praxí ne zcela vyřešenou právní otázku, co by měl objednatel zhotoviteli vlastně vracet, odstoupí-li od smlouvy o dílo s nehmotným výsledkem. Respektive, v čem spočívá bezdůvodné obohacení na straně objednatele díla a zda je tohoto obohacení možné považovat za in natura vrácené, vrátí-li objednatel zhotoviteli již hmotný nosič (CD, flash disk, listinu atd.), na kterém je předmětné dílo zachyceno. Závěr soudu je pak jednoznačný. Bezdůvodným obohacením díla je pouze a jen hodnota nehmotného statku (díla), jež je výsledkem duševní činnosti zhotovitele. Nikoli tedy hmotný nosič díla, ani obvyklá či smluvená cena této činnosti, jež byla předmětem smlouvy o dílo. Bezdůvodné obohacení tedy nelze považovat ze strany objednatele za in natura vrácené, pokud byl zhotoviteli vydán uvedený nosič či zaplacená sjednaná úplata (cena díla) či obvyklá cena výkonů (prací, činnosti) zhotovitele na díle.

Další otázka dovolacím soudem řešená, tj. kvantifikace bezdůvodného obohacení vzniklého objednateli vadným plněním ze smlouvy o dílo, od níž bylo z tohoto důvodu odstoupeno, pak byla tímto soudem vyřešena v souladu s již existující rozhodovací praxí a odbornou literaturou.

Ze soudních rozhodnutí lze odkázat například na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Cdo 2437/2015, 33 Cdo 5248/2016, nebo na usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 4151/18, který správnost rozhodovací praxe dovolacího soudu potvrzuje. Zde se pak, stručně vyjádřeno, shodně uvádí, že je při určení výše peněžité náhrady (na kterou má ochuzený právo, není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné - viz § 2999 odst. 1 a 2 občanského zákoníku) třeba přihlídnout nejen ke kvantitě plnění, ale též zohlednit skutečnosti snižující kvalitu poskytnutého plnění, tj. "vadnost," mají-li za následek snížení skutečného majetkového prospěchu obohaceného. Má-li se výše uvedené peněžité náhrady odvozovat od prospěchu, který byl plněním bez právního důvodu získán, obohacený je povinen vydat vše (nikoli více), co sám získal. Pokud pak jím obdržené plnění vykazuje nedostatky (je vadné, poměřováno tím, co bylo mezi stranami smluveno), a tyto nedostatky skutečný majetkový prospěch snižují, musí se do výpočtu předmětné peněžité náhrady logicky promítnout.

Z odborné literatury pak stojí v tomto směru za zmínku komentářová literatura k § 2999 odst. 2 občanského zákoníku, kde se uvádí: ***„Nejasnosti však mohou vznikat, neshoduje-li se poskytnuté plnění se sjednanou odměnou, zejména bylo-li plněno pouze částečně či vadně. Kvalitě či kvantitě obdrženého se samozřejmě musí přizpůsobit výše poskytované protihodnoty, kterážto se poníží tak, aby odpovídala rozsahu obdrženého smluveného plnění i jeho vadám. Předestřeno se lze přidržet též tehdy, zanikl-li závazek právě pro odstoupení kvůli vadám, byť za takové situace poslouží sjednaná cena toliko jako vodítko pro stanovení rozsahu získaného prospěchu, jenž bude s ohledem na řečené nedostatky plnění výrazně odlišným od ceny dohodnuté ve zrušeném smluvním ujednání.“*** (Eliáš, J., Brim, L., Adamová, H. Bezdůvodné obohacení. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 156-157), nebo další odborné dílo, kde se dovozuje následující: ***„Ustanovení se ale bezezbytku aplikuje, jen pokud plnění odpovídá obsahu smlouvy. Jde-li například o plnění vadné, pak se náhrada snižuje (§ 2999 8, 15). Otázkou je, zda se v důsledku vady vůbec vyloučí použití komentovaného § 2999 odst. 2 (a uplatní se kritérium obvyklé ceny ve smyslu § 2999 odst. 1), anebo zda se sjednaná cena sníží o procento vyjadřující nižší hodnotu předmětu bezdůvodného obohacení způsobenou vadami. Pokud by se jednalo jen o vadu nepodstatnou, uplatní se druhé***

hledisko; zvláště by bylo pochybné vyloučit aplikaci § 2999 odst. 2 jen kvůli „drobnému škrábnutí“, je-li smlouva neplatná nebo byl-li závazek z ní zrušen z důvodu, který s vadou nesouvisí.“ (Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1958).

Právě citované vychází i ze soudní judikatury označené shora (např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Cdo 2437/2015 ze dne 29.11.2016: „**Nejvyšší soud zdůrazňuje, vycházejí ze závěrů R 12/1989, že výše peněžité náhrady se musí odvozovat od prospěchu, jenž byl plněním bez právního důvodu získán, obohacený je tedy povinen vydat vše (nikoliv více), co sám získal. Při určení výše této náhrady je přitom třeba přihlídnout i k případné vadnosti plnění (k jeho nedostatkům), pokud má za následek snížení skutečného majetkového prospěchu obohaceného** (srov. již rozsudek ze dne 7. 9. 2000, sp. zn. 29 Cdo 200/2000, uveřejněný v časopise *Obchodní právo, svazek 10, ročník 2000, str. 23, a shodně např. rozsudky ze dne 24. 4. 2008, sp. zn. 26 Odo 1790/2006, a ze dne 15. 8. 2012, sp. zn. 28 Cdo 1271/2011, a usnesení ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. 28 Cdo 2766/2009...Úvaha odvolacího soudu, že skutečnosti, které byly v tomto ohledu zjištěny, nemají zásadní dopad na výši bezdůvodného obohacení, nemůže opodstatnit posouzení, které rozdíl v kvantitě a kvalitě služeb využívaných dovolatelkou oproti službám, k nimž se vztahuje ceníková cena, zcela pomíjí. Takové řešení by obstálo pouze v případě, že by zjištěné diskrepance byly zcela zanedbatelné, a tak tomu v souzené věci zjevně není.“), nebo rozsudek sp. zn. 28 Cdo 4137/2011 ze dne 13.6.2012: „**Domnívají-li se dovolatelé, že by se plnění poskytnuté na základě smlouvy o dílo mělo oceňovat s přihlídnutím ke sjednané ceně, přehlížejí, že okamžikem odstoupení od smlouvy pozbývají veškerá smluvní ujednání (a tedy i ujednání o ceně) účinnosti a při posouzení vzájemné restituční povinnosti stran k nim již nelze přihlížet. Smluvní závazkový vztah je v tomto případě nahrazen závazkovým vztahem z bezdůvodného obohacení a na hodnotu poskytnutého plnění je třeba nahlížet především z hlediska objektivního, stejně jako v jiných případech bezdůvodného obohacení. Za této situace není rozhodující, co podle smlouvy poskytnuto být mělo, ale co poskytnuto vsutku bylo... Vyšel-li tedy odvolací soud při posouzení důvodnosti žalovaného nároku ze znalecky stanovené obvyklé ceny díla, přičemž současně přihlédl k vadám díla, není důvodu jeho závěrům v tomto směru cokoli vytýkat.“).***

Z výše uvedeného tedy plyne, že pokud naturální vydání předmětu bezdůvodného obohacení není dobře možné, a soudy rozhodují o tom, jakou peněžitou náhradu ochuzenému (zde zhotoviteli díla) přiznat (ve smyslu § 2999 odst. 1 a 2 občanského zákoníku), pak je nezbytně nutné posoudit (vzít potaz) i kvalitu plnění ochuzeného (zhotovitele díla), a to z hlediska smlouvou předvídaného výsledku, když měřítkem kvality práce (činnosti) je její výsledek. Soud musí pro případ právních úvah v posledně naznačeném směru přihlídnout i k vadnosti plnění ochuzeného (k jeho nedostatkům), a nemůže mu, plnil-li ochuzený za úplatu, bez dalšího přiznat peněžitou náhradu odpovídající ceně, kterou si s obohacným (zde objednatelem díla) ve smlouvě, jež byla následně zrušena, ujednal, zvláště pak, nejde-li o zanedbatelnou diskrepanci (mezi smlouvenou a následně zjištěnou kvalitou plnění). V protihodnotě prospěchu, které měl obohacený od ochuzeného jeho plněním získat, a který by mu měl vydat zpět, je tak nezbytně nutné zohlednit i vady (resp. částečnost) tohoto plnění, a tím i určit skutečnou míru případného obohacení (skutečného majetkového prospěchu objednatele díla), když toto obohacení v určitých případech nemusí vždy odpovídat výši sjednané úplaty (ceny díla). To platí tím spíše, pokud tato vadnost plnění byla i jedním z důvodů odstoupení od smlouvy ze strany objednatele díla (viz citace výše od Eliáš, J. a kol.). Významné je též to, že dovolací soud ve shora uvedeném rozsudku sp. zn. 28 Cdo 1060/2017 stanovil, že při určení uvedené peněžité náhrady, resp. majetkového prospěchu objednatele díla, je nutné vzít v potaz i reálnou využitelnost provedeného díla jeho objednatelem.

Vyčíslení skutečného prospěchu objednatele díla pak bude v případě soudního sporu pravidelně předmětem znaleckého zkoumání podle § 127 o.s.ř. (popř. věci úvahy soudu podle § 136 o.s.ř.), kdy

úkolem znalce bude určit hodnotu díla (nehmotné povahy), a to i s přihlédnutím k jeho případné vadnosti či neúplnosti a její reálné využitelnosti objednatelům. To vše s ohledem na již soudy obecně judikovaný princip, že na hodnotu poskytnutého plnění (předmětu bezdůvodného obohacení) je třeba nahlížet především z hlediska objektivního a že z tohoto důvodu není rozhodující, co podle smlouvy o dílo poskytnuto být mělo, ale co poskytnuto vskutku (ve skutečnosti) bylo, a jak se v důsledku tohoto plnění zvýšil majetek objednatele díla, tj. jaký byl jeho skutečný majetkový prospěch, respektive užitek. To ostatně odpovídá i doktrinárním závěrům, podle nichž „*Obohacení znamená, že obohacený bude mít z převodu hodnoty **užitek** (podle J. Sedláčka)...*“ (tak Dostalík, P. *Conditiones: Ke kořenům bezdůvodného obohacení*, Praha: Auditorium 2018, s. 190).

Závěr

Právní závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR lze jen přivítat. Nutno konstatovat, že nejde o nějaké průlomové rozhodnutí či o rozhodnutí, které by zásadně měnilo již existující rozhodovací praxi. Jeho význam primárně spočívá v rozvinutí dosavadní soudní judikatury týkající se bezdůvodného obohacení ve vazbě na případy zrušených smluv o dílo s nehmotným výsledkem. Do budoucna by tak již mělo být jasné, co se v těchto případech z titulu bezdůvodného obohacení vrací (tj. že bezdůvodným obohacením je hodnota nehmotného statku), a jaké je výše (rozsah) tohoto obohacení, respektive, jak k ní dospět, zvláště pak, je-li dílo vadné. V tomto směru se musí mimo jiné přihlížet i k využitelnosti tohoto nehmotného statku pro objednatele. Budoucí soudní praxe pak již bude pro tyto případy zřejmě jen koncepčně zpřesňovat dílčí kritéria pro určení rozsahu bezdůvodného obohacení, zejména, byla-li zmíněná vadnost plnění důvodem pro zrušení smlouvy, a to hlavně ve smyslu, zda při určení uvedeného rozsahu zcela vyloučit použití § 2999 odst. 2 občanského zákoníku (kritérium sjednané úplaty - ceny díla) a na věc aplikovat obvyklou cenu ve smyslu § 2999 odst. 1 občanského zákoníku, nebo zda jen sjednanou úplatu snížit o určité procento (jakousi slevu z ceny díla) vyjadřující nižší hodnotu předmětu bezdůvodného obohacení způsobenou vadami, tak, jak se nad tímto pozastavuje výše označená odborná literatura. Osobně se kloním spíše k prvně nabídnutému řešení, kdy v tomto směru by se podle mého názoru mělo vyjít z aplikace principu, že na hodnotu poskytnutého plnění je třeba nahlížet především z hlediska objektivního, a kdy tak není rozhodující, co a za jakou cenu podle smlouvy poskytnuto být mělo, ale co poskytnuto vskutku bylo a jaká je hodnota tohoto plnění. Sjednaná cena díla (úplata) by pak měla být, umožňuje-li to její smluvní konstrukce (např. nebyla-li sjednána hodinová cena činnosti zhotovitele), jen vstupním (pomocným) parametrem (vodítkem) pro stanovení rozsahu objednatelům díla získaného majetkového prospěchu, jež by měl být určen obvyklou cenou na trhu (je-li to možné). To platí tím spíše, že například shora zmíněnou reálnou využitelnost vadného díla objednatelům nelze ve smlouvě, resp. sjednané ceně díla, při jejím uzavření již z povahy věci podchytit (vyjádřit).

JUDr. Pavel Utěšený,
advokát

[Advokátní kancelář Rytikov & Utěšený Legal s.r.o.](#)

Náměstí Míru 341/15

120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 212 246 782

e-mail: info@akrul.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)